

OlesaAteneu

1.61803398874988948482045868343656381177203091798057628621354486

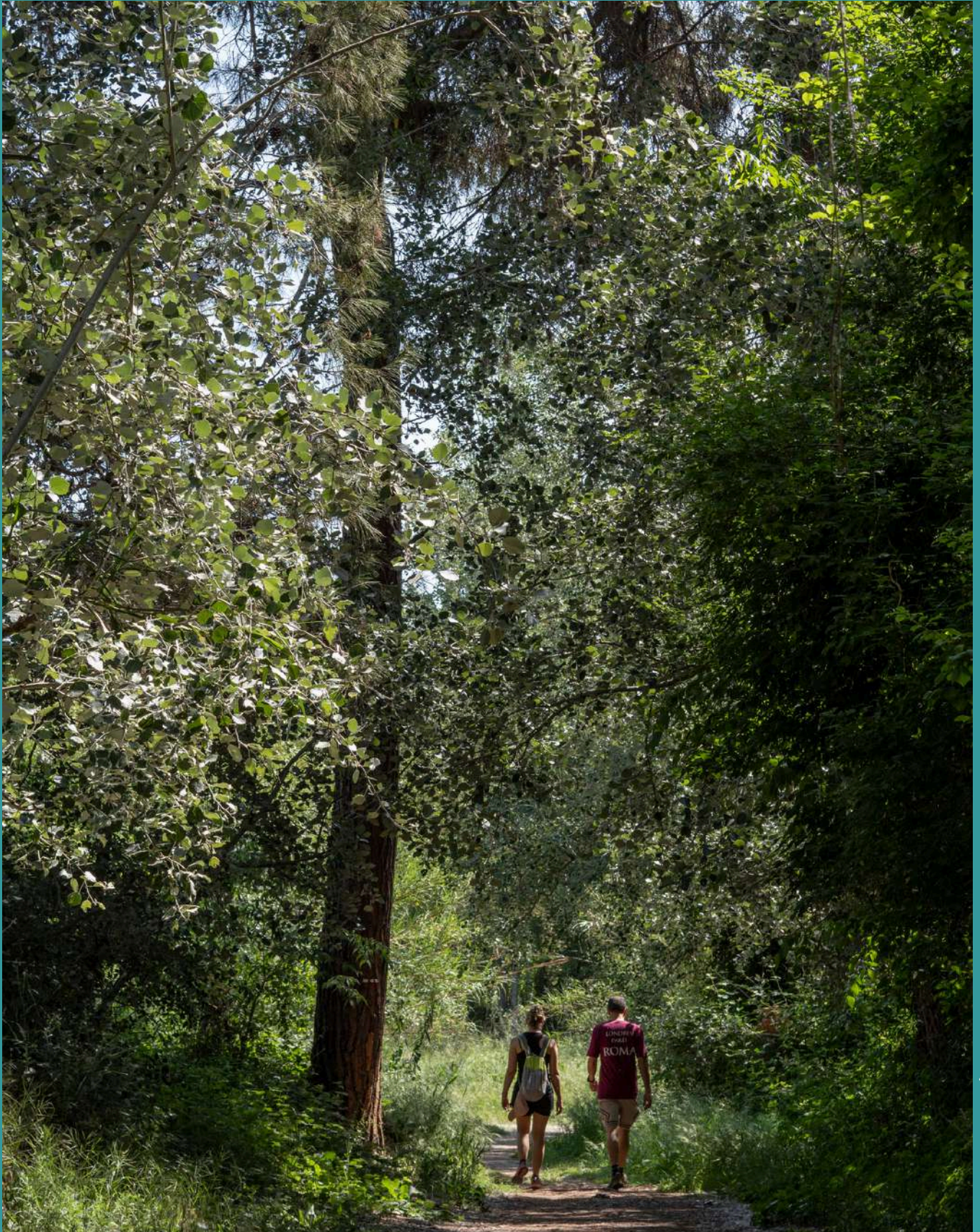

Foto: Pere Grimau

“En determinats aspectes, Olesa és la capital cultural de Catalunya”

Aquest mes hem enraonat amb

JOAN JORQUERA

Dissenyador industrial i mestre

Joan Jorquera i Bordonau (Barcelona, 1986) ha estat durant tres anys al capdavant de l'Escola d'Arts i Oficis d'Olesa, una entitat en crisi des de fa uns quants anys i que, com passa amb tots els períodes de crisi ha estat una oportunitat de renovació (no en va crisi significa també oportunitat, crítica, garbellar...) en aquesta ocasió, frustrada, però que ens ha permès de descobrir un nou olesà enèrgic, entusiasta i generós, que no para de pensar i proposar amb una energia encomanadissa que no és habitual en aquests temps en què l'efectivitat es premia més que la creativitat. Amb aquesta conversa, el coneixerem millor.

Joan, en quina data vas començar la teva feina com a director de l'escola?

Doncs vaig començar l'1 de gener del 2023.

Què et va portar a prendre aquest càrrec i fins i tot venir a viure a Olesa amb la teva família?

Aquí hi ha una cosa que normalment la gent dona per entesa, que és que jo vaig venir a viure a Olesa per ser el director de l'Escola d'Arts i Oficis. Però, de fet, l'agost del 2022 ens vam mudar de Barcelona a Olesa, amb la Júlia i les nenes. Ens vam mudar perquè ella tenia la feina a prop d'Olesa. Quan buscàvem lloc on viure, veníem els caps de setmana a fer coses, i molt sovint, acabàvem a Olesa. Sempre hi trobàvem coses boniques a fer. I ens en vam acabar enamorant. Feia molt de temps que parlàvem de marxar de Barcelona ja, des que vam tenir les nenes. I va ser el moment. I després, per una carambola d'aquestes -jo crec profundament que és la Providència-, a través de l'Esther Sánchez.

I així fou com s'alinearen els astres. Es tractava en definitiva d'un lloc interessant per poder fer una bona gestió de la cultura. No és així? Què creus que ha d'incloure aquesta gestió cultural?

Això és el millor i fou la gran sorpresa. Arts i Oficis era molt més del que jo m'esperava. No era una escoleta d'extraescolars que feien una mica d'anglès i una mica d'arts plàstiques, també s'adreçava a adults, i a gent amb inquietuds... tenia una potència i una història que anava molt més enllà de meres activitats. Vaig descobrir, encara viva tot i que delicada, una de les últimes Escoles d'Arts i Oficis que podia seguir portant el seu nom sense haver-ne trait el significat...

Per mi és una de les grans peces culturals d'Olesa. Ho vaig descobrir a posteriori. I la línia que vam agafar va ser consolidar precisament això, és a dir, fer tant de teixit associatiu i fer tantes activitats com poguéssim en l'àmbit cultural, sortint d'aquesta frontera d'activitat petita, com si diguéssim. I crec que ho hem fet molt bé, això.

Així, durant tot aquest temps que has estat director, quin passiu i quin actiu pots expressar? És a dir, com avaluaries el teu pas per l'Escola d'Arts i Oficis? Has pogut fer aquesta feina? Creus que has avançat prou en aquesta tasca de gestió cultural i has pogut aprofundir en aquest aspecte que deies d'escola que va més enllà de l'estricta formació acadèmica?

És una pregunta que costa de respondre, perquè en aquesta balança hi ha coses que van al costat positiu i altres que van al negatiu. Crec que l'escola té ara, en l'àmbit de gestió i com un dels seus actius, una nova visió d'escola, és a dir, una nova visió de què és ara i què volem que sigui durant els següents cent anys. Aquesta personalitat la té i això em deixa molt tranquil i pot navegar en aquesta direcció durant molt de temps. Crec que havíem consolidat un equip molt potent per durar molt de temps, amb una gran professionalitat i una qualitat. Aquest era el llistó, perquè la qualitat, igual que la cultura, el que fa és igualar tothom. És a dir, fer les coses ben fetes, fer les coses boniques, fer les coses ben acabades, iguala tothom. Si tothom ha llegit la Iliada, ostones..., és igual si ets ric o pobre: ja tens alguna cosa en comú. En aquest sentit, la qualitat artística també iguala: allò que fas amb les teves pròpies mans, t'eleva.

Per això, l'equip que havíem construït, fet de gent molt diversa (que no tots segurament serien amics) que es va acabar avenint perquè teníem tantíssima passió pel que feïem que ens vam entendre en la passió. Per mi aquesta ha estat la gran sort, el gran tresor d'aquests tres anys inoblidables.

Quan algú portava un projecte o enviava un currículum, sempre li trucava i deia "vine que et vull veure". Perquè necessitava veure si li brillaven els ulls quan parlava de la seva feina. I si era així, feïem el que fos perquè comencessin alguna cosa. Penso que això ha estat un dels grans actius. Agafar l'escola i posar-la al servei d'entitats, de l'Ajuntament, de gent que venia a demanar coses. I per què fer-ho? Per al poble. Perquè sigui més bonic, perquè sigui més actiu, perquè arribi a més gent, perquè hi hagi més canalla, perquè hi hagi més joves. Sempre que se'ns va requerir, fos qui fos que ho fes, vam respondre que sí, si compartia aquest objectiu.

Quina seria la part negativa? La dels passius? Podries fer autocrítica del teu pas per Arts i Oficis?

Hi ha una tensió permanent dins de l'Escola, perquè és com un pont entre el que és públic i el privat, distinció de la qual sempre he fugit, perquè per mi públic i privat més igual el que sigui. A mi m'interessa si és popular o no és popular. Llavors, m'és igual si qui ho tira endavant és una persona, si és el Cau, o és... Aquest debat em sembla pervers. Perquè el que m'interessa és realment si és per al poble. L'altre dia ho parlaven en la presentació de la Buiraca, que per mi és la tensió màxima entre públic i popular i... entre tradicional i encarcerat. Tradicional i trencador, sembla que són antagonistes, però la Buiraca ho és. L'existència de la Buiraca posa de manifest que quan el que és popular perviu fora de l'àmbit públic, hi ha qui implosiona intel·lectualment. La Buiraca incomoda perquè és irrenunciablement massa popular. Jo crec que Arts i Oficis té un conflicte permanent d'aquest caire. Com que no saps si és públic o és privat, i per alguns és tan important, generen un conflicte. Jo el que vaig intentar és que no hi hagués conflicte perquè érem populars. És a dir, servíem el poble. I la resta era igual. La resta estava al servei d'aquesta premissa. La societat està anant cap a un lloc on el fet popular cada cop és més difícil. Tant en l'àmbit públic com en el privat. És a dir, vinguí d'on vinguí, que el poble s'uneixi i faci coses -sobretot si són boniques-, és cada cop més difícil.

L'estructura actual d'Arts i Oficis no està adaptada a les necessitats culturals d'avui en dia, podríem dir-ho així?

Jo crec que l'estructura d'Arts i Oficis és ideal per a navegar aquests temps. Com que ningú vol decidir (o sap decidir) si és pública o privada... té l'avantatge (si es volgués), d'utilitzar eines públiques quan calgui i eines privades quan calgui. Però quan fas una cosa amb unes eines, l'altra banda té gelosia. I passa amb les dues bandes. Llavors la qüestió és: per què hi ha bàndols? És que això és el que no he entès mai. No hi ha d'haver conflicte. Hi ha conflicte sempre si una banda vol dominar l'altra, és a dir, sempre que vols que l'altre cavall faci el mateix que tu. Si només veus dos cavalls és impossible de governar, perquè cada cavall tira cap a un lloc, però l'important és el carro i no els cavalls. Si el discurs i la discussió i el pensament dels mestres i les preocupacions de l'escola estan en "què fem amb això" i no en "què és això", llavors funciona, i funciona de manera extraordinària.

(Continua a la pàgina 15)

Sumari

2

Entrevista a Joan Jorquera

3

Editorial

4

Del blog d'en Jaume Farrés

Frases cèlebres

5

Els llibres recomanats del mes

6-7

Quan la música canvia les regles del joc: del dodecafonisme al minimalisme

8-9

Els disruptors endocrins

Què són i com ens afecten

10

La creu processional de Santa Maria d'Oló

11-12

El cordill

13

Neix "La Conversa",

edició en català de "The Conversation"

14

Verd

15

Entrevista a Joan Jorquera (Cont.)

Contraportada

Mar

EDITORIAL

Encetem un nou mes renovats i amb ganes de tornar-hi, després de les festes de Setmana Santa. Maig, el cinquè mes de l'any en el calendari gregorià i té trenta-un dies i el nom sembla provenir de la deessa grega Maia. Enguany, el temps sembla seguir –potser més que en anys anteriors – les tradicions meteorològiques ancestrals: comença a fer caloretta i ja anem guardant la roba d'abrigar. Ja ho diu el refrany:

Maig arribat, gec discordat.

És un mes en què la natura esclata i ens regala una gran diversitat de colors i vida. No en va també l'anomenem el mes de les flors.

El dia 1 commemorem el Dia Internacional dels Treballadors. Una jornada reivindicativa que ha anat perdent el seu caràcter i ha adoptat un caràcter més festiu.

El primer diumenge, enguany dia 3, se celebra el Dia de la Mare. Aquesta commemoració, amb diferents orígens, ha esdevingut una dedicatòria a la Verge Maria en moltes manifestacions religioses. Curiosament, als Estats Units, Julia Ward Howe, autora de l'*Himne de batalla de la República*, va suggerir que aquesta data fos dedicada a honrar la pau.

A OlesaAteneu tenim, el dia 21, la presentació de la trilogia **Metges i apotecaris d'Esparreguera, Olesa i la Puda**, d'Àngel Hernández Cardona. El 23 farem una visita al MNAC amb una interessant exposició sobre **El Mestre de Cabestany a Sant Pere de Rodes**. I el dia 30 participarem un any més, a la **Mostra d'Entitats a Olesa**. Tot això a banda de les activitats i tallers habituals. Podeu trobar-ne tota la informació al web de l'Ateneu www.olesaateneu.cat

Aquest butlletí coincideix amb el número vint-i-cinc. Vint-i-cinc mesos amb articles, reflexions, opinions o projectes sovint molt interessants. Volem agrair la col·laboració de tots els socis i recordar que podeu aportar-hi les vostres dèries, inquietuds o coneixements. Des d'OlesaAteneu rebrem les vostres aportacions molt gustosament. Si teniu cap dubte podeu posar-vos en contacte al correu olesa.ateneu@gmail.com o amb qualsevol dels membres de la junta.

Us desitgem, doncs, que passeu una molt bona primavera gaudint de totes les propostes culturals. I no oblidem que, més enllà del bon temps, ja ho diu el refrany:

Maig traïdor, si no tens jupa, deixa't el gipó.

FOTO DE PORTADA

És diumenge, el poble està ple d'actes, però fa tan bon temps que alguns hem sortit a passejar; l'esclat de primavera a la vora del Llobregat és espectacular.

Tot i el bonic que és el nostre entorn i que el poble bull de celebracions. En el nostre temps de lleure sovint volem anar lluny, tant com ens sigui possible.

Però, que bonic que està el Camí del riu a l'abril. Una parella passeja i a la samarreta d'ell curiosament hi llegim *Londres, París, Roma*.

Pere Grimau

OLESAATENEU

Membre de la Federació d'Ateneus de Catalunya
Entitat adherida a la Plataforma per la Llengua

Anselm Clavé, 100 - Les Galeries,

Olesa de Montserrat-08640

www.olesaateneu.cat

Correu-e: olesa.ateneu@gmail.com

Consell de Redacció: R. Pons, T. Arias, A. Amat, J. Farrés
Disseny i maquetació: R. Pons i A. Amat

Edita: Associació OlesaAteneu

Impressió: Ediciones WIKINGO, Empresa Editorial, S.A.

Portada: fotografia de Pere Grimau

Els articles publicats expressen solament l'opinió dels seus autors. El punt de vista d'OA és només a l'Editorial.

FRASES CÈLEBRES

Va ser durant el curs acadèmic 2013–2014 que dos alumnes de 3r d'ESO, el Pau Bonastre i l'Oriol Gorriz, em van demanar col·laborar amb ells per tal de fer un treball de Tecnologia, concretament es tractava de dissenyar una aplicació.

Volien fer un recull d'allò que ells en deien les meves "frases cèlebres", però, el que en principi només havia de ser facilitar una llista per a triar, es va convertir en una gravació. I així, amb il·lusió, el Pau i l'Oriol, després de moltes hores de feina, van crear **IFarrés**.

He de dir que les meves anomenades "frases cèlebres", no són altra cosa que un recopilatori d'expressions que van anar sorgint al llarg dels anys, inspirades en situacions espontànies dins l'aula. Curs rere curs, els diversos tarannàs de l'alumnat van ser font d'inspiració inegotable...

Heus ací un llistat sense cap mena d'ordre i on ben segur en deu faltar alguna:

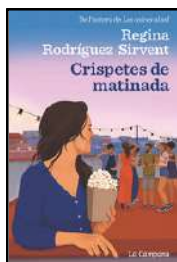
"Bon dia, jove" / "Pensa, que és gratis" / "Cagada pastoreta" / "Esteu fent el palangana" / "Cagadubtes house" / "A part de no fer res, a què et dediques?" / "Suar després de treballar és normal, però suar pensant que has de treballar, no" / "Deixa de navegar per les galàxies" / "No vols caldo, dues tasses" / "Esteu fent el lluç" / "Estàs empanat" / "Portes un tortell que no t'acares" / "Hi ha qui dorm amb els ulls oberts" / "Mireu què teniu davant dels nassos" / "Compra't un bosc i perde't" / "A dormir a Pikolin" / "Estàs més perdut que una sardina al desert" / "A veure, vine jove ..." / "Tens diarrea mental galopante" / "Jove, a l'aparato ..." / "Un be negre amb potes rosses" / "Ves a pastar fang" / "Que vas de rei del mambo?" / "Mira Montserrat ... , a veure si es belluga" / "Ves a mossegar cantonades" / "Et fotrè un calbot que donaràs més voltes que un ventilador" / "Títol de la pel·lícula: En busca del dossier perdido" / "Aquesta aula sembla Ca la Guarra" / "Compra't un desert i escombria'l" / "Encara et faràs l'harakiri amb l'escaire" / "Atesa la quantitat de garrulos que hi ha, aviat s'haurà d'instaurar Garrulandia" / "Sembleu socis de l'Associació d'estalviadors de paper" / "Títol de la pel·lícula: Asesinato en classe" / "Si amb un bosc no en tens prou compra't un latifundi" / "Vols fer el favor d'orientar bé la parabòlica?" / "Tens el cap a Can Pistracs" / "Que em vols pentinar el bigoti?" / "A mi, el pèl me'l pren el barber, però amb permís" / "El rosari es passa a la Parròquia a partir de les cinc de la tarda" / "Sortir a la pissarra és com la Operación triunfo de les matemàtiques" / "Seu bé que cauràs i la cadira es farà mal".

Avui dia, atès el panorama existent, és molt probable que qualsevol frase d'aquest repertori constituís causa de denúncia. En qualsevol cas, em consta que es recorden gratament perquè l'autoritat, la disciplina i l'ordre no són incompatibles amb el sentit de l'humor ben entès. Al meu entendre, es tracta d'un factor educatiu a considerar perquè influeix positivament en el procés de maduració i, en conseqüència, en el desenvolupament personal.

ELS MÉS VENUTS SANT JORDI

Iniciem el mes de maig arrossegant encara la ressaca post-Sant Jordi. Per nosaltres, les llibreries, Sant Jordi no acaba fins ben bé a mitjan maig. Els dies posteriors a la diada del llibre, van acompanyats de la polèmica de les llistes dels més venuts. Nosaltres hem volgut fer la nostra pròpia llista, la dels llibres més venuts a la Papereria Llibreria Núria, perquè creiem que representa més i millor la nostra realitat territorial i el valor cultural del Montserratí.

Crispetes de matinada
Regina Rodríguez Sirvent
La Campana, 2026

La Rita vol ser escriptora, però viu entre feines precàries i dubtes. A la Barcelona nocturna trobarà amistats i amors que la reconnecten amb els seus somnis. Amb humor i honestat, la novel·la parla del coratge de ser un mateix i dels camins inesperats.

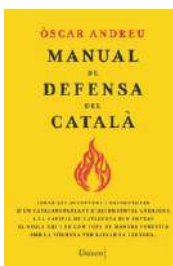
El joc del silenci
Gil Pratsobrerroea
La Campana, 2026

La desaparició d'una nena de set anys desencadena una investigació que apunta directament als seus pares. Secrets amagats i un ritme trepidant construeixen un thriller intens sobre l'amor, el desig i les ombres del passat que ho poden capgirar tot.

Atlas natural del Montserratí
Alex Benitez, Jordi Cerdeira, Biel Montoro i Joan Soler-Gironès.
Il·lustracions d'Inma Clemente
Paper d'Estrassa, 2026

Un llibre kilòmetre zero per descobrir la natura del Montserratí amb mirada curiosa i crítica. Combina il·lustració, observació i joc per explorar fauna, flora i paisatge, i entendre com la petjada humana transforma els equilibris naturals.

Manual de defensa del català
Oscar Andreu
Univers, 2026

Amb un humor que fa petar de riure però que sovint glaça el somriure, Oscar Andreu posa el termòmetre a la situació actual del català i s'enfronta a les principals qüestions que n'amenacen la supervivència.

No has estat mai sol
Albert Espinosa
Rosa dels vents, 2026

En Guido, amb poders extrasensorials, ha d'ajudar el metge que el va salvar a resoldre un misteri del passat. Un thriller emocional que barreja més-enllà, veritat i xarxes socials, amb suspens constant i reflexions sobre la vida i les relacions.

Algunes confessions. Ora et labora
Serafi Casanovas
Aparté, 2026

El nou projecte editorial nascut a Esparreguera i dedicat al teatre, s'estrena amb aquest volum que recull dues peces teatrals que utilitzen l'humor per explorar el pes de l'existència. Amb una mirada lúcida i humana, l'autor construeix un univers on riure és entendre.

Peixos
Eva Baltasar
Club Editor, 2026

Després del Tríptic que l'ha fet mundialment coneguda, Eva Baltasar torna amb una història d'amor, passió i desig, que enganxa des de la primera pàgina i no deixarà indiferent a ningú.

Després del naufragi
Albert Sánchez Piñol
Univers, 2026

Després del naufragi del Pequod, Ismael embarca en una nova nau condemnada. Obsessió, poder i fatalitat marquen aquest relat d'aventures amb rerefons polític, que explora els límits humans davant la força implacable del destí. El llibre tanca el cercle que va obrir Victus.

Cuines pim pam
Arnau París
Ara llibres, 2026

Receptes ràpides, senzilles i saludables per al dia a dia. Arnau París, presentador de Cuines, proposa plats en pocs minuts, idees per aprofitar sobres i consells pràctics per menjar bé sense complicacions. Cuinar a casa esdevé fàcil, útil i saborós.

Passeig de Gràcia
Roger Bastida
Comanegra, 2026

Tres nissagues catalanes descobrirem l'essència d'un gran estandard de Barcelona, escenari de tensions històriques entre bellesa, riquesa i desigualtat social. Nobles, burgesos i obrers s'entrellacen en un relat marcat per amors impossibles, ascensos fulgurants i caigudes.

QUAN LA MÚSICA CANVIA LES REGLES DEL JOC: DEL DODECAFONISME AL MINIMALISME

Toni Arias Cortadella

La majoria de nosaltres hem crescut escoltant música tonal: melodies que es recorden, harmonies que creen tensió i repòs, i estructures que, d'alguna manera, "expliquen una història". Des de Bach fins a Beethoven, passant per la música popular actual, aquest llenguatge ens resulta natural. Però què passa quan els compositors decideixen trencar aquestes regles? Música contemporània, dodecafònica, minimalista, atonal... Com podem entendre tots aquests conceptes?

Anem a pams:

Música contemporània

D'entrada, música contemporània és un terme paraigua. Tènicament, es refereix a la música creada en el nostre temps, però en l'àmbit especialitzat descriu les composicions que s'allunyen de les estructures clàssiques (com les de Mozart o Beethoven).

El gran canvi va ocórrer a principis del segle XX, quan els compositors van sentir que el sistema de "tonalitat" (el sistema de tota la vida, on hi ha una nota central que ens dona repòs) ja no donava més de si. Sota aquest paraigua podem incloure tota la resta, atonalisme, dodecafonisme, minimalisme...

Música atonal

És la música que no té un centre tonal. No hi ha una "nota de casa" on l'oient sent que la melodia descansa. Això genera una sensació de tensió constant, d'incertesa. Molta gent la descriu com a música "de por" o "de suspens", perquè el nostre cervell busca una resolució que mai no arriba.

Música dodecafònica

Inventat per Arnold Schönberg, és l'atonalisme portat a l'extrem de l'ordre. La norma és estricta: s'han d'utilitzar les 12 notes de l'escala en un ordre concret (una "sèrie") i no es pot repetir cap nota fins que hagin sonat totes les altres. Entre atonalisme i dodecafonisme podem trobar coincidència i diferència:

- **La coincidència:** Tots dos busquen eliminar la jerarquia entre notes.
- **La diferència:** L'atonalisme és lliure; el dodecafonisme és un trencaclosques matemàtic rigorós.

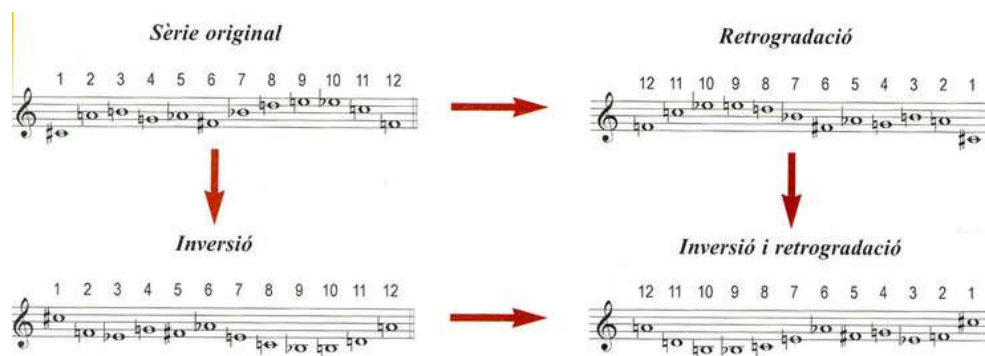
Aquest seria un exemple de composició dodecafònica. Una sèrie que conté els dotze sons del sistema temperat:

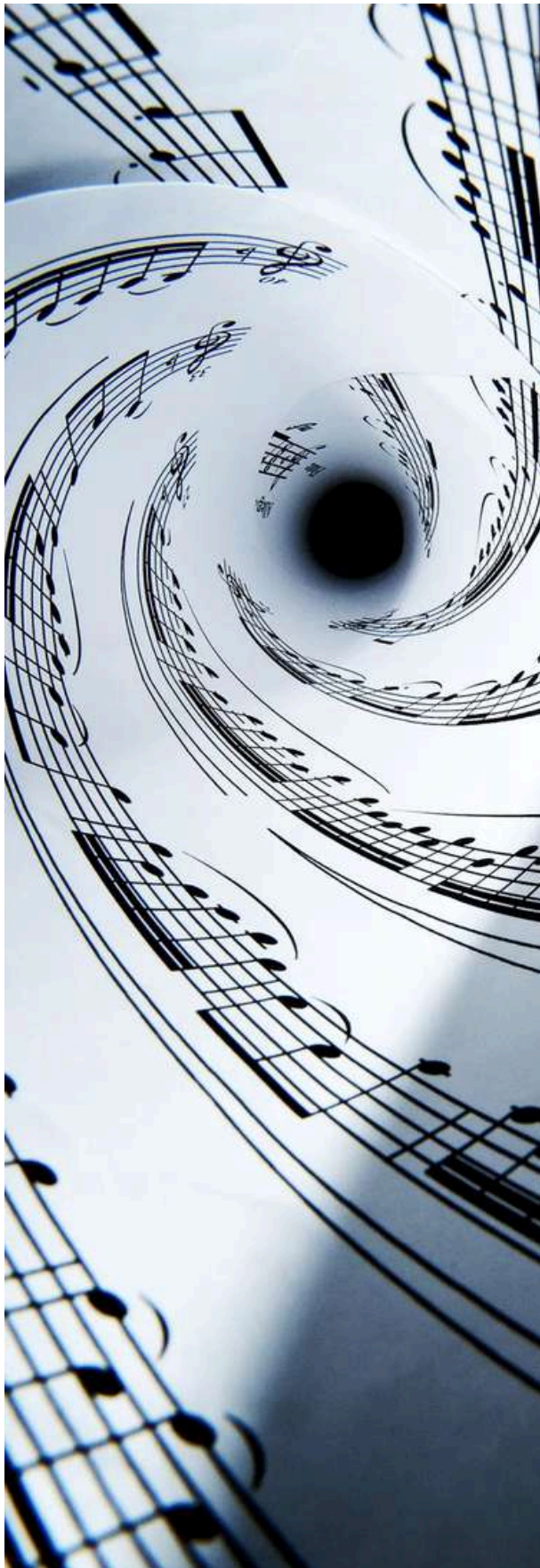
Do - Mi - Fa # - Re - Sol # - Fa - Si b - La - Do # - Sol - Mi b Si

Regla bàsica: no es pot repetir cap nota fins que no hagin sonat totes. Ens trobem, doncs, amb una sèrie de dotze notes que es poden combinar aleatòriament però respectant la regla anterior.

Música minimalista

Situat a l'extrem oposat trobem el **minimalisme**, que va sorgir als anys seixanta com a reacció a la complexitat intel·lectual del dodecafonisme. Aquí la música es basa en la repetició de motius molt petits que canvien de manera gairebé imperceptible al llarg del temps. Redueix els materials al mínim: petites cèl·lules rítmiques o melòdiques que es repeteixen una vegada i una altra, amb variacions gairebé imperceptibles.

Però, per què ens costa tant d'entendre?

La resposta és biològica i cultural. El nostre cervell està programat per buscar patrons. Des de petits, estem exposats a la música tonal (cançons de bressol, pop, bandes sonores) que segueix unes regles de predicció. Quan escoltem música atonal, el nostre "software" de predicció falla. Ens sentim perduts perquè no podem endevinar quina nota vindrà després.

A més, la música "no tradicional" sovint prioritza el concepte o la textura per sobre de l'emoció directa. És una música que demana una "escolta activa", no pot ser només fil musical de fons. En què ens hem de fixar per gaudir-ne, doncs? Ho podem resumir en tres punts:

- **Oblidar l'expectativa de la melodia:** No busquem una tornada que puguem xiular. Fixem-nos en el timbre (el color dels instruments), en la intensitat del volum o en el silenci.
- **Escoltar la música com si fos un paisatge sonor:** En lloc d'una història que avança (inici, nus i desenllaç), imaginem que estem dins d'una habitació plena d'objectes sonors. Simplement cal observar com interactuen.
- **Acceptar la incomoditat:** Molta d'aquesta música no vol ser "bonica" en el sentit tradicional. Vol ser expressiva, punyent o fins i tot incòmoda. L'art no sempre és un massatge; de vegades és un sacseig.

A tall de conclusió podem dir que la música "no tradicional" no és un examen que calgui aprovar, sinó una experiència sensorial. Mentre el dodecafonisme ens proposa un repte intel·lectual sobre l'ordre, el minimalisme ens convida a la meditació sobre el temps. Tots aquests corrents coincideixen en una cosa: la llibertat absoluta de l'artista per explorar el so més enllà del que és "agradable" a l'orella educada.

No busquem, doncs, una melodia que "vagi a algun lloc". Escoltem la textura. És com mirar el mar: les onades semblen iguals, però si ens hi fixem bé, cada una és diferent. Sovint la música en totes les seves formes tenen la mateixa estructura interpretativa que les altres manifestacions artístiques: pintura, escultura, teatre, dansa...

Per entendre-la, només cal una cosa: **deixar de comparar-la amb el que ja coneixem.**

ELS DISRUPTORS ENDOCRINS

Què són i com ens afecten

Josep Mª Bayona Térmens

Els disruptors endocrins són productes químics d'origen natural o sintètic que emulen, bloquegen o interfereixen amb les hormones endògenes (generades per l'organisme humà) conegudes com a *sistema endocrí*. Els disruptors endocrins estan relacionats amb molts problemes de salut a la fauna silvestre i humana.

El sistema endocrí el constitueixen glàndules distribuïdes pel cos, les quals segreguen hormones que, un cop presents al sistema circulatori, actuen com a molècules senyalitzadores. El funcionament del sistema endocrí controla nombrosos processos biològics com són el creixement normal, la fertilitat i la reproducció. Depèn de les hormones. Les hormones actuen a nivells molt baixos i qualsevol perturbació afecta el desenvolupament funcional i els efectes biològics.

Els disruptors endocrins es poden trobar en molts dels productes d'ús quotidià com són els cosmètics, aliments, envasos de begudes i aliments, joguets, moquetes i plaguicides. Algunes molècules que actuen com a agents ignífugs també poden comportar-se com a disruptors endocrins. L'exposició a aquestes molècules pot produir-se per l'aire, la dieta, la pell i l'aigua. Per tant, no podem evitar o eliminar de forma completa la seva exposició, però sí que es pot reduir, així com el risc dels efectes potencials.

Actualment, dels 85.000 productes químics coneguts, n'hi ha un miler que podrien generar disrupció endocrina. Entre els més habituals (**Figura 1**), cal destacar els següents:

- **atrazina**: herbicida prohibit a la UE,
- **bisfenol A**: constituent de polímers tipus policarbonat i reïnes epoxi; present en recobriments, embalatges, menjars i begudes,
- **dioxines**: subproductes de la fabricació d'herbicides i blanqueig del paper. Poden passar a l'aire per combustió de residus orgànics i també en incendis forestals,
- **perclorat**: utilitzat en explosius, coets, castells de focs, etc.
- **productes per-poli-fluorats (PFA)**: aplicacions industrials com escuma antiincendis, recobriments de paelles antiadherents i tèxtils tècnics.
- **ftalats**: amplament distribuïts en envasos, menjars i begudes, cosmètics, fragàncies, joguines infantils i tubs de plàstic emprats en medicina. Certs cosmètics també poden contenir ftalats.
- **fitoestrògens**: productes naturals de plantes com la soja,
- **difenileters polibromats (PBDE)**: utilitzats com a agents ignífugs en moquetes, cortines, escumes i mobiliari.
- **triclosan**, ingredient antimicrobià emprat en productes d'higiene personal (gels bany, xampús, etc.)

Figura 1. Algunes de les fonts de disrupció endocrina (National Institute of Environmental Health Sciences, NIH).

Els disruptors endocrins (continuació)

El contacte amb els disruptors endocrins pot ser mitjançant la dieta, l'aire, la pell i l'aigua. A causa del seu mecanisme d'actuació, fins i tot a petites dosis, no poden ser segurs, ja que poden generar petits canvis en els nivells hormonals, els quals poden generar efectes importants a escala biològica i de desenvolupament (**Figura 2**). Aquest fet ha incidit a concloure que, fins i tot en petites dosis, poden alterar el funcionament de l'organisme.

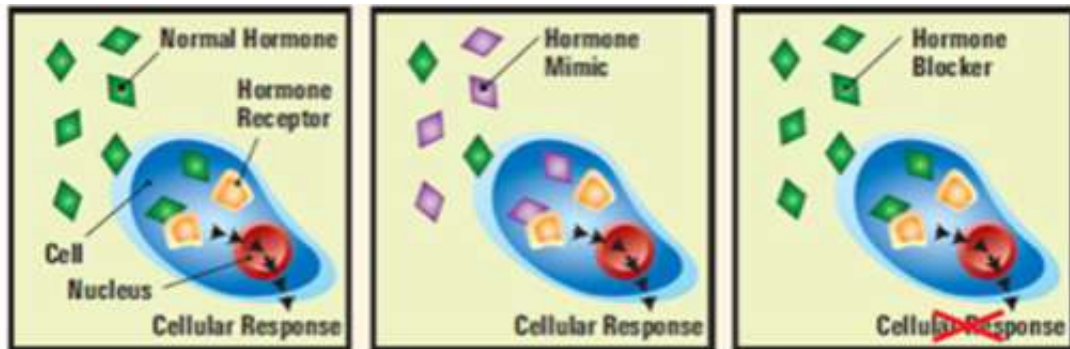

Figura 2. Quan un disruptor endocrí és absorbit per un organisme, pot incrementar o disminuir els nivells hormonals (esquerra), imitar les hormones naturals (centre), o alterar la producció normal d'hormones (dreta) (FONT : NIEHS).

Nombrosos organismes internacionals estan investigant l'afectació de la disrupció endocrina en la salut humana. Així mateix, en molts dels països desenvolupats ja s'ha prohibit o restringit l'ús dels productes abans esmentats.

Entre els efectes adversos atribuïts a la disrupció endocrina cal destacar els següents:

- **Dèficit d'atenció o hiperactivitat.** Desordre freqüent en la infància i que pot continuar fins a l'adolescència o la maduresa. Els investigadors han trobat una relació directa entre nivells elevats de ftalats en orina en els adolescents afectats. També la utilització de DES (dietilestilbestrol) durant l'embaràs incideix en un augment d'aquesta patologia.
- **Immunitat.** Infants exposats a nivells elevats de PFA presenten una resposta atenuada del sistema immune a les vacunes.
- **Metabolisme.** L'exposició a llarg termini a l'arsènic pot interferir en el metabolisme, tot augmentant el risc de diabetis i altres desordres metabòlics.
- **Part prematur.** Anàlisi d'extenses bases de dades als EUA, mostren una relació directa entre l'exposició a certs ftalats i la disminució del temps de gestació i naixements prematurs.
- **Pubertat.** L'exposició persistent a olis essencials de lavanda i tes incideixen el desenvolupament prematur de mames en noies i desenvolupament anormal en nois.
- **Reproducció.** El DES pot causar canvis epigenètics, alterant el mecanisme d'activació i desactivació de diversos gens associats als òrgans reproductors de ratolins. Aquests resultats podrien proporcionar una evidència de com els disruptors endocrins afecten la fertilitat i la reproducció.

LA CREU PROCESSIONAL DE SANTA MARIA D'OLÓ

M. Teresa Matas-Blanxart

El Museu Episcopal de Vic (n. Inv. 176) és dipositari d'una creu processional procedent de l'església de Santa Maria d'Oló, (Moianès), la qual ingressa al museu abans de 1898, segons consta en "l'inventari dels objectes del Museu Episcopal de Vic no enumerats ni descrits en lo cathaleg s/d." Està manufacturada amb aram i mesura 30 x 23 cm.

L'observació i estudi d'aquest objecte litúrgic denota ben aviat que ha sofert diverses modificacions en el decurs de la seva història. Les imatges de Maria i sant Joan que acompanyen la figura de Crist crucificat, per la seva disposició en la creu, ens suggereixen dubtes cronològics pel fet que observem els seus cossos per damunt les mans de Jesús.

L'anvers de la creu el presideix Crist crucificat representat en posició frontal i amb la testa lleugerament inclinada vers la dreta. Una majestuosa corona descansa damunt del cap i deixa entreveure una llarga cabellera que reposa damunt de les espatlles. Les extremitats superiors són descrites lleugerament flexionades, a l'altura del colze, per dessota de l'horitzontal. Les figuracions de Maria i Joan no ens permeten de veure el dibuix de les mans de Jesús, que s'intueixen obertes i dirigides cap amunt.

El cos de Crist marca un lleuger *deanchement*. La descripció de l'anatomia defuig de la tradició bizantina pel que fa a la descripció del tòrax i pectorals.

Un *perizonium* cobreix les cames fins a l'altura dels genolls, amb els plecs del robatge recollits, a la dreta, amb un gran nus. Els peus, frontals i sense claus, reposen damunt un *suppedaneum* de perfil trapezoidal.

A cada costat de Crist hi observem les figures de Maria i sant Joan, en relleu i en metall vist. Ambdues vesteixen túnica i pal·li i envolten el cap amb una aurèola circular. A la part superior de la creu hom hi observa una altra figuració difícil d'identificar pel seu estat de conservació.

Damunt el cap de Crist s'hi pot llegir el *Titulus* amb la inscripció IHS, amb dues ratlles horitzontals. Sobre les expansions dels braços de la creu hi trobem aplicacions de grans caboixons. Un motiu d'arabesc, gravat, decora tot el fons de la peça, delimitada per un filet de metall vist.

El revers de la creu està presidit per la *Maiestas Domini* inscrita en un espai circular i destacada damunt un fons esmaltat de color blau entapissat amb flors de quatre pètals en reserva. Porta nimbe crucífer, acolorit amb esmalt de to vermell i turquí. Pren l'actitud de beneir mentre que amb altra mà sosté un llibre tancat. Acompanyen l'escena tres símbols del Tetramorf: el lleó, l'àliga i el brau.

Cal destacar que el treball i el tractament dels motius decoratius gravats que omplen i ornamenten els espais de fons, tenen un dibuix i disseny més acurat i precís que els que s'observen a la cara de l'anvers.

La tipologia de la creu floronada i metàl·lica, la descripció del *perizonium* i la volumetria de les figures ens orienten vers la cronologia de la peça. Contràriament, la forma d'inscriure el *Titulus* (IHS) no és significativa atès que apareix en els tallers llemosins des de mitjan segle XII fins ben entrat el segle XIII.

Les característiques estilístiques de la creu que estudiem (forma floronada, decoració gravada, tractament de les figures, etc.) ens recorda un medalló del revers d'una creu conservada al MNAC (n.inv.65510) procedent de la col·lecció Espana.

L'estat de la qüestió de les creus processionals, bàsicament metàl·liques, de les darreries del món romànic està encara per establir si la procedència és llemosina o bé són fruit de tallers peninsulars. A primera vista, sembla que la creu d'Oló és una de les darreres obres dels tallers llemosins actius a finals del període romànic. Això ho fa pensar l'anatomia de les figures que ja insinuen la volumetria pròpia del món gòtic, i que la imatge de Crist i la decoració de la creu ja han perdut les acolorides aplicacions d'esmalt, el qual només retrobarem en el fons del medalló del revers, vitrificat amb una tonalitat uniforme.

Per tot això, pensem que aquesta creu d'Oló, podria classificar-se dins el marc cronològic de finals del segle XIII o inicis del XIV i aproximar-la entre les darreres produccions dels tallers llemosins

EL CORDILL

Rosa Fauste Orradre

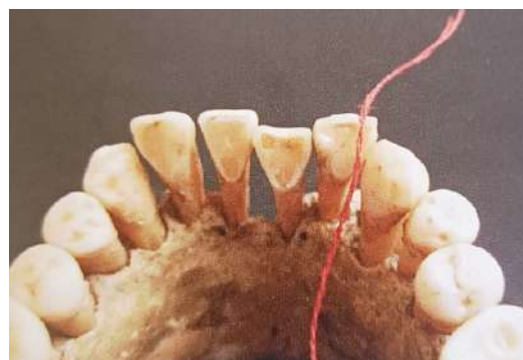
Cordills i cistelleria

Avui dia, quan pensem en cordills no sentim cap emoció. Més aviat l'entendem com un material poc atractiu o refinat i gairebé l'excloem de la colla de fils amb els quals fer invents o creacions magnífiques.

I si us diguéssim que l'edat de pedra també podia haver-se anomenat *l'edat del cordill*? La tecnologia desenvolupada amb elements derivats de la "pedra" i de fibres vegetals o animals va transcórrer paral·lelament.

Fins no fa gaire, quan es parlava de vestigis arqueològics en les excavacions prehistòriques, ens imaginàvem cossos sòlids d'una certa mida amb materials generalment inerts. No érem capaços d'obtenir dades detallades, com ara la composició precisa d'un pèl o un gra de sorra; avui es pot fer fins i tot amb fragments microscòpics. La ciència i la tècnica paleontològica han evolucionat tant que fins i tot s'estan obtenint noves dades de troballes fetes amb anterioritat.

Virginia Porcel ens explica que el treball de la pedra i el cordill estaven completament lligats. La unió de les pedres per fer eines de supervivència i caça ens ho mostren. Ara bé, poques imatges mostren aquestes eines de manera completa, ja que l'element cordill es fon amb el temps i els vestigis són molt petits. Però l'exploració ha anat més enllà de les eines mateixes. S'han trobat mandíbules que mostren un desgast per la feina de filar amb les dents com ara les del jaciment de Cabeza Redondo (Villena). Les dents actuaven com a una tercera mà en el procés de fabricar cordills. (foto)

Els cordills prehistòrics podien estar fets de fibres diverses, sent de les primeres que s'han trobat les del tronc d'una conífera. Aquesta fibra era de difícil obtenció i aviat van descobrir que les tiges externes del lli, l'espart, el jute, l'ortiga o el cànem eren més fàcils d'obtenir. La recerca dels millors elements en tecnologia tèxtil ve de la prehistòria.

En un primer temps es troba una construcció simple de cordill, útil però costosa d'obtenir i d'elaborar. Des de l'obtenció de la fibra fins a la fabricació d'una bossa, per exemple, podrien ser necessàries més de 150 hores de feina. No obstant això, s'elaboraven peces sofisticades.

D'altra banda, calia dotar de resistència a les fibres, per crear teixits o bé cordes més gruixudes. El primer que demanava tot això era l'obtenció de més fibra i una millora en la mecanització del procés. Això va ser possible al neolític quan l'assentament territorial va permetre el conreu d'aquestes fibres preuades.

Nombroses excavacions a Europa ens ho il·lustren. A la península, les fibres d'espart eren les més triades per a la construcció de cistells, motxilles o calçat. També s'han fet troballes als altres continents, que mostren tecnologia similar.

D'altra banda, les fibres animals utilitzades no eren només els pèls dels animals. També trobem cordills elàstics. Al neolític ja s'havia inventat l'elastà. A partir de tendons d'animals es construïen les cordes dels arcs de caça. Animals com ara cabres, porcs i altres contribuïen en la fabricació d'aquesta eina.

Ara, potser, ens mirarem els humils cordills com a una genialitat de la humanitat. O no?

Superior esquerra: eina per cordills datada 40.000 anys enrere (Alemanya); superior dreta: tendons per a la fabricació de cordes elàstiques; inferior: més cordes i més materials.

El Diari Digital (<https://diaridigital.urv.cat/>) de la Universitat Rovira i Virgili (URV) publicava el proppassat dia 10 de febrer d'enguany una bona notícia.

D'alguna manera, tenim ja en català alguns bons diaris digitals en l'àmbit de les notícies en general i de la cultura, en particular. No en direm noms per no descuidar-nos-en cap i perquè segurament els coneixem i, tal vegada, els gaudim. Ara en surt un altre amb la voluntat d'apropar la recerca universitària a la ciutadania. I com això ens sembla quelcom de relleu i molt interessant, hem volgut destacar-ho i donar-li la benvinguda.

<https://theconversation.com/catalan>

NEIX *La Conversa*, EDICIÓ EN CATALÀ DE *The Conversation*, PER A LA DIVULGACIÓ CIENTÍFICA INTERNACIONAL

La URV forma part de les disset universitats que s'han afegit a aquesta plataforma internacional, on la comunitat investigadora pot publicar articles divulgatius en català

La Conversa és la nova edició en llengua catalana de *The Conversation*, la plataforma que apropa la recerca universitària a la ciutadania a través d'articles divulgatius. Amb aquest llançament, el català s'incorpora plenament a aquest ecosistema global de divulgació científica d'alt impacte social. La Universitat Rovira i Virgili és una de les disset que participen en el projecte, impulsat per la Xarxa Vives d'Universitats, i ofereix aquesta nova eina a la comunitat investigadora perquè hi pugui publicar articles sobre el seu àmbit d'expertesa. La iniciativa també respon a la línia seguida per la política lingüística de les universitats de Catalunya, que promou l'ús normal de la llengua pròpia en la recerca i en les activitats de divulgació científica.

The Conversation és un projecte periodístic sense ànim de lucre, nascut a Austràlia, que publica articles escrits per investigadors i investigadores i editats per periodistes especialitzats. El seu objectiu és acostar el coneixement acadèmic a la ciutadania mitjançant textos clars, accessibles i basats en dades científiques. Tots els continguts es distribueixen sota llicència Creative Commons, fet que en permet la republicació gratuïta en mitjans de comunicació d'arreu del món i n'amplifica notablement l'abast.

Amb el llançament de *La Conversa*, el català s'incorpora a aquesta xarxa global que suma milers de lectures mensuals arreu del món i que connecta directament la recerca universitària amb la ciutadania a través del periodisme especialitzat.

En aquest context, *La Conversa* neix amb la voluntat d'afavorir la recerca feta en català, facilitar-ne la transferència social i posar-la en connexió amb els grans reptes científics, socials, culturals i econòmics actuals. La iniciativa permet que el coneixement generat a les universitats i centres de recerca transcendeixi l'àmbit estrictament acadèmic i contribueixi a una societat més informada, crítica i compromesa amb el pensament científic. Per a la comunitat investigadora, publicar a *La Conversa* representa també una oportunitat de projecció i reconeixement.

La Conversa publicarà setmanalment articles originals en llengua catalana elaborats per investigadors i investigadores del territori, així com traduccions seleccionades d'articles d'altres edicions internacionals de *The Conversation*.

**The Conversation
ara també existeix
en català.**

L'edició en català és impulsada per la Xarxa Vives d'Universitats:

- Universitat d'Alacant (UA)
- Universitat d'Andorra (UdA)
- Universitat Autònoma de Barcelona (UAB)
- Universitat Abat Oliba CEU (UAO)
- Universitat de Barcelona (UB)
- Universitat de Girona (UdG)
- Universitat de les Illes Balears (UIB)
- Universitat Internacional de Catalunya (UIC)
- Universitat Jaume I (UJI)
- Universitat de Lleida (UdL)
- Universitat Oberta de Catalunya (UOC)
- Universitat Politècnica de Catalunya (UPC)
- Universitat Politècnica de València (UPV)
- Universitat Pompeu Fabra (UPF)
- Universitat Rovira i Virgili (URV)
- Universitat de València (UV)
- Universitat de Vic - Universitat Central de Catalunya (UVic-UCC)

Amb el suport de l'Institut Ramon Llull, l'Institut Ramon Muntaner i la Fundació Catalana per a la Recerca i la Innovació, així com la col·laboració de la Generalitat.

VERD

EN L'AIGUABARREIG DEL BLAU I EL GROC, AL BELL MIG DEL CAMP D'HERBA TENDRA, ES REVOLCA LADY GREEN SLEEVES AMB EL SEU AMANT SOTA LA MIRADA DE SHAKESPEARE I L'ALÈ DE COLTRANE. ALESHORES JA ES DEIA DE L'AMOR PICANT QUE ERA VERD, COM ELS ACUDITS AVUI I ALGUNS VELLs A VEGADES. I TRANSGREDIR, OH VIRIDIANA!, VIRIDIS, PLENA DE VIDA. I SI DE VIDA PARLEM, QUAN HI ARRIBEM, EL COLOR QUE ENS POSEN ÉS EL VERD PERQUÈ ENCARA NO HEM MADURAT, IMMERSOS EN L'ESPERANÇA MALGRAT LA DESCONFIANÇA, QUE DE MÉS VERDES EN MADUREN, ET DIRAN QUAN VULGUIN ANIMAR-TE. TOT ÉS VERD A LA NATURA ARRELADA I VERDS SÓN QUI LA DEFENSEN. QUE SI MONGETES, QUE SI PEBROTS, OLIVES PALOMAR (QUIN VERD MÉS POC VERD EL VERD-GRIS DELS OLIVERARS!), PÈSOLS, I COLS. DEL MÓN MINERAL, POCs, PERÒ UN QUE ES VA TROBAR A PROP DE TURQUIA ENCARA AVUI NO SABEM SI ÉS VERD O BLAU, I ENS PLAU PER LA SEVA AMBIGÜITAT. VERD DEL PERMÍS QUE ENS DEIXA TRAVESSAR EL CARRER, DEMANAR EL TAXI LLIURE I CONSERVAR MILLOR EL XAMPANY.

VERD DE LES FINESTRES ANGLESES I DE SANT PATRICI, DELS TEATRES I DEL GOLF. GESPA LLISA ON LA BOLA LLISCA. VIDA ENVERINADA DE LA TELA PINTADA AMB PARÍS O SCHEELE: EXPLIQUEU-LI A MONET O A CÉZANNE O A RENOIR, QUE HI LLEPAVEN ELS PINZELLS. AI, AQUELLS NENÚFARS, AQUELLES PERES, AQUELLES FULLES. AQUELL VERD DE BRICE MARDEN QUE AQUESTES LLETRES VERDES TREPITGEN. O EL VERD ANGOIXANT DE BRUCE NAUMAN QUE ESDEVÉ ROSA.

ELS ULLS QUE VEUEN ELS COLORS, QUE SÓN ELS ÚNICS A QUI ELS COLORS DEUEN L'EXISTÈNCIA LLURA, FASCINEN MÉS SI SÓN VERDS I NO ELS PODEM OBLIDAR. ULLS AMB QUÈ PODEM VEURE EL RAIG DARRER DE L'OCÀS, LLEGIR VERNE I VEURE ROHMER.

FULLES D'HERBA DEL POETA, FOSSIN MENTA O ALFÀBREGA A LA BARANA DE LA MORT.

Albert Amat

Podeu descodificar aquest text obrint o clicant el QR

Verde que te quiero verde,
verde viento, verdes ramas.
Los dos compadres subieron.
El largo viento dejaba
en la boca un raro gusto
de hiel, de menta y de albahaca.
¡Compadre! ¿Dónde está, dime?
¿Dónde está tu niña amarga?
¡Cuántas veces te esperó!
¡Cuántas veces te esperara,
cara fresca, negro pelo,
en esta verde baranda!

Moltes de les coses que hem fet i han funcionat meravellosament són fruit d'això: de deixar de banda aquest conflicte. Llavors no és qüestió d'estructura, és que és quasi una qüestió mental, d'estructura mental, com una cossa estructural que arrossegueu, no només Arts i Oficis, sinó moltes institucions d'aquestes que d'alguna manera s'han de renovar o adaptar. Han de ser pous flexibles i potser en aquest cas no ho eren. No, no ho eren.

Què li mancaria, doncs, a l'Escola?

Amb l'estructura actual, pretenen que la gestió i la pedagogia, estiguin separades. I crec que no es poden separar mai. Com passa amb un botiguer, al qual no li demanaria mai que se separés el coneixement del gènere amb conèixer la caixa. Perquè això és la base del botiguer. Crec que hem de tornar a aquesta idea que portar una idea de negoci endavant, no en quant pensar únicament en els diners que traurem d'això, sinó en el fet que ha de sobreviure econòmicament. Ha d'haver-hi aquesta idea de gestió.

Jo sempre deia als mestres que m'imaginava Arts i Oficis com un creuer. La gent no tria el creuer pel motor que porta. Ningú diu: "com que porta un MAN 40F, vindrà a aquest creuer." No, ningú ho diu. És a dir, hi ha coses mecàniques que han de funcionar, perquè si no, no hi ha creuer, però mai escolliran l'escola per si la gestió econòmica és com la de la Seat o fan la comptabilitat amb Google docs. I aquesta era la nostra feina; la feina de direcció és que no es notés la feina de gestió i no perdre-hi diners. I això ho vam fer, i en vam guanyar i vam ampliar ensenyaments i aules, i d'això ningú en pot dir el contrari. És a dir, tota aquesta feina s'ha de fer i ha de funcionar, però no ha de ser mai la més important. L'una (la gestió) està al servei de l'altra (el projecte pedagògic). La feina important era la que feia el mestre a l'aula, que és anar als espectacles dels creuers, al restaurant, que et serveixin bé, tenir bé les piscines, que et portin a la ciutat que volies anar... No podem igualar aquests dos vessants de l'Escola, és tramping fer-ho, perquè amaga la idea de la primacia de la gestió, que és el gran perill dels nostres temps. De fet, un dels canvis dels temps actuals en el món de l'ensenyament en general, és que això s'ha girat. Moltes de les queixes dels mestres avui en dia, que són més que comprensibles i tant de bo se'n surtin, són sobre això: "que em deixin fer classe", perquè si l'obligues a fer tanta paperassa que no pot dedicar-se a la canalla és un desastre, perdem el nord. Doncs no podem comparar en importància aquests dos aspectes.

I si ho fem... Estem caient en la trampa d'aquest temps. No, no. Hi ha d'haver una direcció a Arts i Oficis i se l'ha de deixar que dirigeixi. I si no agrada, que és el que em va passar a mi, se n'ha de buscar una altra. Però el que no es pot fer és partir aquesta funció, perquè llavors, qui ho fa té com a objectiu acabar acceptant que dirigir és, en el fons, només gestionar, i la part pedagògica se'n supedita. Ningú acceptaria aquest canvi de rol en qualsevol altre àmbit, com el del creuer que dèiem. Si això passa, és la mort de qualsevol cosa artística, cultural...

Aquesta etapa t'ha permès conèixer el teixit associatiu d'Olesa? Breument, quin judici en fas de la vida associativa d'Olesa?

En aquest aspecte sincerament crec que Olesa és la capital de Catalunya. Us ho prometo i ho dic a vegades: crec que la manera com Olesa està viva associativament és espectacular. És una rara avis a Catalunya. Hi ha alguns altres pobles que estan vius també per altres motius, però Olesa –i semblarà grandiloqüent i no voldria que ho semblés perquè al final és un fet molt quotidià– concentra l'ànima del que és Catalunya. No és la millor en tot, però té de tot. Un dels millors mestres de magisteri que he tingut deia que al mestre res no li és aliè. I explicava com ha d'estar despertant constantment la curiositat dels seus alumnes, no pot dir mai "no, jo soc de mates, això no va amb mi". Un mestre no pot dir mai això. I els bons mestres realment tenen això: que tot els interessa. Doncs Olesa té alguna cosa d'això. A Olesa res cultural li és aliè. Tot sobreviu d'una manera... Hi ha relleu generacional. Per exemple, hi ha pobles que es moririen per tenir unes caramelles com les que van sortir fa quatre dies. I dius, "mare meva, què està passant?" Està viu. Però és que amb la Passió passa el mateix. Els Misteris, és una bestiesa, els Pessebres... L'Ateneu mateix, és una passada, El Casal, les Sardanes! Cada dilluns d'estiu tenim un miracle a Olesa i ens sembla normal! Cada cosa que passa a Olesa és viva. Sí. I això fa que sigui autèntica.

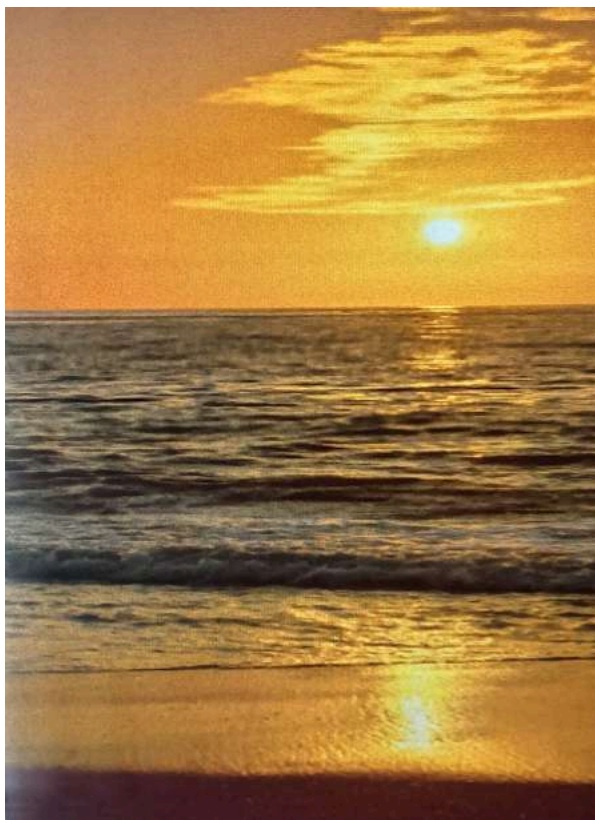
Fer les coses ben fetes, fer les coses boniques, fer les coses ben acabades, iguala tothom.

Quins millors records t'emportes del teu pas per l'Escola d'Arts i Oficis d'Olesa?

N'hi ha tants... És que són infinits. Era feliç cada vegada que anava a treballar, i això és meravellós. En tinc molt bons records, fins i tot de la gent que va passar un dia per l'escola i la hi vaig ensenyar i va descobrir, allà, que volia... és que cada dia passaven miracles. Per exemple, descobrir l'Ot Boltà –que després ha acabat sent un amic–, i convidar-lo a fer uns tallers, i descobrir-lo, i dir, quina "bèstia". Jo sempre li he dit a l'Ot: "sé que no et tindrà per sempre a Arts i Oficis perquè un dia volaràs, perquè ets massa bo". La Mònica, en Ricardo, La Montse primer i després la Sandra, i tot l'equip de mestres des del primer fins a l'últim... Fer allò dels Accidents Artístics, que va ser una brutalitat, fer renèixer la història de la Serp Estricadora amb en Miquel i el Martí, els Tallers d'estiu amb les vetllades a la vora del foc, l'exposició de Picasso i el taller de Tàpies... és que me'n deixaré tants, de bons moments... recuperar la pintura a l'asfalt –que per mi era molt important perquè és un exemple claríssim de posar l'escola al servei de la canalla. Només volíem ser una plataforma perquè totes les escoles poguessin venir juntes a fer una cosa. Amb aquest objectiu vam començar un projecte –i és el que més greu em sap del fet que em fessin fora just ara– per a tercer i quart d'ESO, que és on crec que socialment i en l'àmbit d'estudis a Catalunya tenim la gran taca. És on hi ha un problema enorme de què intentem no parlar-ne, amb l'excusa que són adolescents. No descobrir una vocació en aquesta edat endarrerix moltíssimes coses. El que havíem proposat en el projecte era que tots els alumnes d'Olesa passessin per l'EAO durant un trimestre de tercer i un trimestre de quart a fer un taller... Que vinguessin alhora era el més difícil d'aconseguir, però imagina't el Blanxart, el Daina i el Creu de Saba o el Povill, per exemple, que poguessin dir "jo vull fer joieria" i que s'ajuntessin entre ells i que l'únic que hi hagués que els diferenciés entre ells fos la qualitat de les coses que farien amb les mans. Escollir un art o una artesanía a tercer i a quart. Que coneguessin mestres que viuen d'això. "Viure de la feina de les teves mans" aquesta idea és cabdal que la visquin. Perquè sembla que hi ha com una angoixa quan ha acabat el camí acadèmic i, en canvi, si dos anys abans poden descobrir què volen ser, o que hi ha alguna cosa que els apassiona, potser diuen, "ep!, jo vull anar a estudiar a la Industrial a Barcelona, o a Manresa, que m'han dit que allà pintura i gravat ho fan molt bé; o teixit, i potser me n'he d'anar a Igualada, que allà n'ensenyen, perquè ja ho he tastat, i m'encanta."

Potser és el que més greu em sap, d'haver marxat d'Arts i Oficis: començava a néixer una cosa, una flor d'aquestes que han sortit durant aquests tres anys que crec que era una rara avis a Catalunya i que difícilment es podrà fer a cap altre lloc. Per això deia que Olesa és genuïna. Això era possible fer-ho aquí. I no és per comparar ni res, però a Esparraguera és molt més difícil de fer això. O a Abrera, o fins i tot a Martorell, potser encara més.

Moltes gràcies, Joan, i molts encerts en el futur.

Mar

2n. Premi concurs de La Gent Gran 2025
(Olesa de Montserrat)

Josep Duran i Usón

Soc la mar

que puja al teu costat amb la marea
que mulla la riba que t'abraça amb ardidesa
que mulla el toll d'escuma de pà-lida arena
i mor furiós contra l'escullera.

Soc la mar

que tenyeix de verd els fars de perla
que assota insolent la nit sense treva
que amaina l'aurora abatuda i malmesa
que nia gavines amb calidesa
que amaga ones en el teu cos de seda

Soc la mar

la mar que la terra anhela
la que no has de tocar, perquè t'arrossegirà amb ella
la que no deus beure, doncs de sal n'està plena
la que no has d'estimar, perquè ella no espera
aquesta mar que et té dolça tendresa
Aquesta mar que besa la teva dolcesa...
vol morir amb un plor d'esgotadora feblesa.

ACTIVITATS MAIG 2026

DILLUNS DIMARTS DIMECRES DIJOUS DIVENDRES DISSABTE DIUMENGE

DILLUNS	DIMARTS	DIMECRES	DIJOUS	DIVENDRES	DISSABTE	DIUMENGE	
				01	02	03	INFORMACIONS SORTIDA CULTURAL AL MUSEU NACIONAL D'ART DE CATALUNYA EXPOSICIÓ <i>Sant Pere de Rodes i el Mestre de Cabestany. La creació d'un mite</i> Sortida d'Olesa a les 10 h del matí. Tornada a les 14 h.
04 17:00 TALLER DE FRANCÈS 18:15 TALLER D'ALEMANY	05 18:00 SECCIÓ DE MÚSICA	06 15:30 TALLER DE CATALÀ 19:00 TALLER DE TEATRE	07	08	09	10	
11 17:00 TALLER DE FRANCÈS	12 19:00 LECTURES SELECCIONADES	13 15:30 TALLER DE CATALÀ	14	15	16	17	
18 17:00 TALLER DE FRANCÈS 18:15 TALLER D'ALEMANY	19 19:00 SALÓ VERDURIN (HOMER)	20 15:30 TALLER DE CATALÀ 19:00 TALLER DE TEATRE	21 19:00 PRESENTACIÓ LLIBRES METGES, CIRURGIANS I APOTECARIS	22	23 SORTIDA MNAC	24	
25 17:00 TALLER DE FRANCÈS	26 19:00 SALÓ QUERMANTES (PROUST)	27 15:30 TALLER DE CATALÀ	28	29	30 MOSTRA D'ENTITATS	31	AFEGEIX-HO A LS TEUS CALENDARIS

NOTA IMPORTANT: aquest calendari pot patir canvis. Estigueu al dia consultant el web d'OlesaAteneu

Aquesta publicació ha comptat amb l'esponsorització de:

